

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

3. De bonitate Dei. Sitne Deus summè bonus, & bonus per essentiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

& aliud in eo contineri, vt in idea & exemplari. Et rursus contineri vt in idea, est aliud quam contineri in notitia Dei pure speculatiua. Deus autem vtroque modo res creatas intelligit, vt recte affirmat D. Thom. quaest. 24. art. 1. in corp.

SECTIO III.

De Bonitate Dei.

4. QUA D. Thomas q. 5. de bono disputat in communi, philosophica sunt, & supponenda potius, quam fusiùs exponenda. Siue igitur bonum sumatur absolute, pro eo quod in se bonum seu perfectum est, vt sumi videtur à D. Thoma q. 5. a. 5. & q. 6. a. 3. siue relative, pro conuenienti & appetibili, seu per radice & fundameto appetitionis, quæ ratio in perfectione fundatur, vt idem ait q. 5. a. 1. in corp. vel potius est ipsa rei perfectio: siue denique pro morali perfectione & rectitudine, qua res intellectuales peculiariter bonæ denominantur, bonitate morali, idque dupliciter: nimirum vel actuali bonitate, quatenus opera bona moraliter, id est, recte rationi conformia exercent: vel habitu & appetitione quam continent, quatenus sunt dispositæ ad bene moraliter operandum: Dico Deum his omnibus modis esse summè & perfectissimè bonum, longèque excellentius, quam quælibet creatura bona denominari possit.

15. Primum quidem bonitate absolute perfectionis excellentissimè bonus est: quippe qui omnem perfectionem formaliter continet, vel eminenter, vt superiori sectione ostensum fuit. Et confirmatur à D. Thoma q. 6. a. 3. in corp. vbi perfectionem secundum quam vnū quodque dicitur bonum, triplicem distinguit: primam secundum esse essentialia, vel substantiale; secundam, quoad accidentia; tertiam, quoad adaptionem & possessionem hæc: conformiter scilicet ad illud quod dixerat de bono generatim q. 5. a. 5. in corp. post D. August. in lib. de natura boni, initio, Bonum consistere in modo, specie, & ordine. In specie, id est, in essentia & substantia: in modo, id est, in debita proportionem eorum quæ essentiam seu substantiam afficiunt: & in ordine, videlicet ad finem. Deinde addit nullam esse creaturam cui triplex illa perfectio competat, per essentiam: sed solum Deum per suam essentiam habere omnimodam perfectionem: Ideoque solum Deum esse bonum per suam essentiam. Bonum, inquam, simpliciter & absolute in omni genere perfectionum, quas omnes in ipsa essentia formaliter vel eminenter continet. Solum enim Deus per essentiam est perfectus simpliciter & bonus. Quoniam in essentia complectitur omnem perfectionem: quæ ei maximè proprium est. Neque tantum per illam est bonus & perfectus, quia illam habet imperfectè priuatiue, id

est, non caret vlla perfectione sibi deßita & conueniente: sed quia nullam habet negatiue, id est, quia nulla perfectione omnino caret, cum nulla sit quam formaliter vel eminenter non contineat, & quidem essentialiter: ita vt vi essentia suæ habeat quicquid res creatæ habent per essentiam, per accidentia, per adaptionem finis, & infinite plura. Cum verò absolute & simpliciter dicatur bonum, id quod est omnino tale, & non ex parte aut secundum quid: potest dici absolute solum Deum esse bonum per essentiam, quia solus per essentiam habet totalem & integram bonitatem. Creatura verò sunt quidem aliquo modo per essentiam bonæ & perfectæ, quatenus habent totam essentiam, quantum habere debent: non tamen absolute in omni genere perfectionis, vt Deus: nec sine imperfectione dependentia, alijsque multis. Potest alio sensu dici solus Deus esse bonus per essentiam, scilicet quia per seipsum, & non ab alio, sed à se, bonitatem suam & perfectionem habet, quemadmodum solus à se habet essentiam & existentiam suam independentem ab omni alio. Et quemadmodum ea de causa dicitur solus esse, Iob. 17. v. 4. Nonne ego qui solus esse & simpliciter esse, Exodi 3. v. 14. Ego sum qui sum: Et, qui est misit me: sic ob eandem causam dicitur solus bonus esse: Nemo bonus nisi solus Deus, Luca 18. Et hanc differentiam inter Deum & creaturas in ratione boni eleganter expressit D. August. in psalmod. 134. ante medium, vbi dicit, alia quidem esse bona, vt celum, solem, lunam, stellas terram, homines, Angelos, &c. Verumtamen omne aliud bonum, alio bono bonum esse. Deum verò solum seipso bonum esse: bonum omnium bonorum, bonum quo sunt omnia bona, bonum sine quo non est bonum, bonum quod sine cæteris bonum est.

16. Secundò, bonitate conuenientia Deus est quoque summè bonus, cum sibi ipsi, quatenus habet perfectionem sibi maximè conuenientem & necessariò amabilem à se: tum respectu creaturarum, quibus omnibus est summè bonus, & summè conueniens per se, velut causa & finis omnium, vt fusiùs exponit D. Thomas q. 6. a. 2. & 4. Item quibusdam specialiter est bonus & conueniens, iure amicus, beatis & fratribus, studiosis vt causa exemplaris & iustitiae, & caritatis, pauperibus vt author, remissionis & gratia, iuxta illud Hieremias Thren. 3. Bonus est Dominus sperantibus in eum, anime querentis eum. Et Psal. 72. Quam bonus Israel Deus his qui recto sunt corde.

Tertiò, bonitate quoque morali perfectissimus est: tum per conuenientiam, vel eminentiam ad omnes habitus & actus virtutum: tum per exclusionem omnis malitiae moralis & peccabilitatis, & per summam rectitudinem appetitus, quam habet ita connaturalem & intrinsecam, vt sit regula omnis bonitatis moralis, nec quicquam alieni

D. Thom.

BCui quid sit, & quousque dicitur?

15.

Deus est bonus excellentissimè bonitate absolutâ.

August.

Solus Deus est bonus per essentiam.

16. Deus est summè bonus bonitate conuenientia.

Thomas

Deus est bonus perfectissimè morali bonitate.

à ratione recta operari queat: iuxta illud Psalmi 144. *Iustus Dominus in omnibus vijs suis, & Sanctus in omnibus operibus suis.* Et 1. Regum 2. *Non est Sanctus ve est Dominus. Neque enim est alius, extra te: eo nimirum gradu & eminentia sanctitatis & iustitiae.*

17.

Neque obest huic rectitudini, & summæ bonitati morali diuinæ voluntatis, reprobatio, vel permissio malorum, vel concursus ad actus vitiosos voluntatis creatæ. Nam quod attinet ad reprobationem: Deus neminem reprobat antecedenter & à se: sed præuiso defectu conditionis necessariæ ad salutem, vel malo merito, ex parte creaturæ. Mala verò non ita permittit, quin seuerè prohibeat & puniat. Quòd si non impedit absolutâ & efficaci voluntate, ne fiant: id ad suauem eius dispositionem & prouidentiam attinet, vt ne creaturas racionales & liberas priuet vsu libertatis naturalis, vt dicâ paulò post. Quòd deniq; spectat ad concursus ad actus voluntatis vitiosæ agentis; magna est differentia inter creaturam liberè exercentem actum vitiosum, & Deum concurrentem ad entitatem illius actus. Deo enim non imputatur, nec imputari potest turpitudine peccati; quia illam nec vult, nec probat; nec tenetur impedire: sed potius cum ipse naturali necessi-

Cur Deo
concurrenti
non im-
putetur
peccatum.

tate creaturarum sit veluti supplementum aliarum causarum, quæ nihil possunt agere sine illius concursu: tenetur quodammodo concurrere cum causis secundis, tanquam naturale supplementum illarum, vbi illæ vires suas naturales exercere possunt, iuxtaque suum gradum & ordinem & conditionem operari. Creaturæ verò tribuitur & imputatur actionis turpitudine, quoniam creatura naturalem aut positiuam obligationem habet, ad abstinendum ab illo actu, propter moralem ipsius turpitudinem, quale debitum non est in Deo, quem potius æquum est concurrere, veluti causam primam, secundum exigentiam & determinationem causarum secundarum, vt ipsæ suum naturale veluti ius & libertatem operandi obtineant; & cum bene operantur, operentur eò melius & laudabilius, quòd transgressi fuerint, & transgressæ non sint. Duo autem in actu voluntatis peccantis positiuè distinguenda sunt: entitas Physica, ad quam totam Deus concurrat: & malitia moralis, ad quam Deus non concurrat, sed existit ex eo solum quòd creatura scienter & liberè operatur contra morale debitum. Sicut in musica, dissonantia vt vitiosa, est ab eo solo, qui contra leges musicæ canit; non ab alijs, qui peritè.

DISPUTATIO QUINTA

De Infinitate & Immensitate Dei.

Sectio I. *An, & quomodo Deus sit infinitus?*

Sectio II. *Soluntur obiectiones contra Infinitatem Dei.*

Sectio III. *De Immensitate, & Existentia Dei in rebus omnibus.*

Sectio IV. *Difficultates & nota circa doctrinam præcedentem.*

Sectio V. *Refertur & impugnat sententia quorundam contra Dei immensitatem.*

Sectio VI. *Refutantur ea quæ respondent Aduersarij argumentis contra illos propositis.*

De Infinitate, & Immensitate Dei disputat S. Tho. q. 7. & 8. in quarum priori affirmat Deum esse ens infinitum, propterea quòd illius esse non est esse in aliquò, sed ipse est suum esse subsistens. Solumque Deum per essentiam, & simpliciter, infinitum esse: cætera verò omnia esse simpliciter finita, & infinita tantum secundum quid, quia habent esse receptum, & contractum ad naturam terminatam. Nullumque actu infinitum dari posse extra Deum: siue secundum magnitudinem, quia sicut quodlibet corpus habet formam determinatam: ita & determinatam quantitatem, quæ ad illam consequitur: & alioqui corpus